

Van: [REDACTED]
Verzonden: vrijdag 21 oktober 2011 10:05
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Annotatie DG-verleg 24 10 punten I&M
Bijlagen: Verwachte inbreng lenM.doc

Ha [REDACTED],

4xa

Hier de punten die I&M in het afgelopen overleg naar voren bracht te willen inbrengen, voorzien van reactie.
groet,

Verwachte inbreng I&M in DG overleg consultatiebrief

Acceptatie systeem afhankelijke van de uitkomsten

b

[redacted] Het regeerakkoord stelt bijvoorbeeld dat er met grote gemeenten afspraken worden gemaakt voor in ieder geval bovenwettelijke inpassing van wegen.

Reactie BZK: Deze reactie is begrijpelijk en ook bij gemeenten te beluisteren. Maar I&M

b

[redacted] Het is niet mogelijk gemeenten zomaar geld toe te stoppen als het even niet lekker uitkomt.

Meer helderheid G4 belangrijke (financiële) partners van vijf

b

[redacted]

Reactie BZK: bij de G4 worden de vaste bedragen ingezet ter dekking van 'intensieve taken'. Zodoende zullen er geen grote verschillen optreden. In het nieuwe fysieke cluster worden de vaste bedragen voor die onderdelen gehandhaafd in afwachting van het nadere onderzoek.

Later herijken van nieuwe fysieke cluster moet geen nadeel zijn in verdeling

b

[redacted]

Reactie BZK: Dit groot onderhoud is wel meer zichtbaar, maar het is al jaren gangbare praktijk het stelsel in delen aan te passen.

Elk jaar herijken levert bestuurlijke drukte op en fluctuerende financiën

[redacted]

Reactie BZK: de jaarlijkse verschuivingen zullen kleiner zijn dan bij dit groot onderhoud. Bovendien zijn ze begrensd op totaal 15,- per inwoner.

Bestemmingsplannen voorbeeld van (tijdelijk) hogere kosten

[redacted]

Reactie BZK: dit is een politiek punt. Onze inschatting is [redacted]

Regionale samenwerking niet afstraffen

[redacted]

Reactie BZK: op deze nieuwe manier hoeven doelmatige gemeenten via het GF niet bij te dragen aan ondoelmatige gemeenten, terwijl de stimulans tot samenwerking in het stelsel blijft.

3xb

Van:
Verzonden:
Aan:
Onderwerp:
Bijlagen:

[REDACTED]
woensdag 20 november 2013 16:58

[REDACTED]; [REDACTED] - DGRW; [REDACTED] - DGB;
[REDACTED]; [REDACTED]
Besprekstuk overleg groot onderhoud gemeentefonds morgen
Besprekstuk cluster Infrastructuur en gebiedsontwikkeling.docx; Achtergrondnotitie groot
onderhoud brede bijeenkomst 17 oktober 2013.docx

Bijlagen geschrap: b

Collega's, 3xa

Later dan gepland hierbij het besprekstuk voor ons overleg morgen om 13.30 uur. Ik stel verder voor om het te hebben over het proces tot aan de meicirculaire 2014.

Voor de volledigheid heb ik ook nog een keer de achtergrondnotitie van de bijeenkomst van 17 oktober jl. bijgevoegd.

Tot morgen,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: donderdag 31 maart 2011 14:30
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: POR Onderzoek, Groen, wegen water, riolering, reiniging Alg Ondersteuning e.a.
Bijlagen: Evaluatie 24 maart POR.doc

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED] 6xa
Verzonden: woensdag 23 maart 2011 19:10
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: POR Onderzoek, Groen, wegen water, riolering, reiniging Alg Ondersteuning e.a.

Bijgaand mijn bevindingen tot op heden ten behoeve van de plenaire vergadering

Mr [REDACTED]
Senior fiscaal beleidsmedewerker
Directie Openbaar Bestuur en Democratie
Cluster Bestuurlijke en Financiële verhoudingen
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
www.rijksoverheid.nl
Tel: [REDACTED]
Fax: [REDACTED]

POR Plenaire bijeenkomst 24 maart 2011

- Is er aanleiding voor een herijking van de verdeling. Zo ja, op welke onderwerpen. Zo nee, is dan al voldoende bekend of dit helemaal niet hoeft, of dat er eerst nog bepaalde onderwerpen nader worden bekeken (bijv. bodemgesteldheid bij riolering): ofwel binnen het cluster, ofwel tussen meerdere clusters in samenhang (bijvoorbeeld reiniging en riolering in samenhang of groen en ontspanning);
- Is er sprake van afwijkende volumes: meer/minder uitgaven, die wellicht aandacht behoeven, mede afhankelijk van de 'hardheid' van het beleidsterrein cq. de achterliggende factoren voor afwijkende volumes;
- er specifieke aanwijzingen zijn voor relaties met andere clusters incl. OEM/OZB.

Verder kunnen er nog bepaalde aandachtspunten spelen bij de verdere analyses (zie daarvoor de voortgangsberichten met verwijzingen naar het vervolgtraject), maar deze zouden dan vooral in het licht van de hoofdlijnen dienen te worden geplaatst. Bijvoorbeeld bij Reiniging/Riolering is er al een hoofdlijn bekend, daarbinnen wordt nog wel verkend welke schakels vooral de kostenverschillen tussen gemeenten kunnen verklaren, maar omdat het terreinen betreft die met kostendekkende tarieven kunnen worden afgedekt, is dit minder interessant voor het gemeentefonds.

Groen, wegen, water, riolering, reiniging

In het algemeen is er het aandachtspunt hoe de kwaliteit van de voorzieningen kan worden gerelateerd aan de kostenposten.

A. Groen

Utgaven niveau is afhankelijk van het type gemeente.

Er lijkt vooralsnog geen relatie tussen rijkdom van een gemeente en de uitgave aan groen. Groen blijkt niet per definitie een sluitpost. Ook armlastige gemeenten kunnen aanzienlijk uitgaven hebben aan groen. Interessant om uit te zoeken waardoor dat komt. Langjarige verplichtingen of politieke keuzes.

Groen is een cluster waarop gemeenten veel beleidsvrijheid hebben. Tegen deze achtergrond verdient bij dit cluster ook het volume aandacht;

Bij dit cluster is er mogelijk een relatie met landelijk/provinciaal groenbeleid (verbindingszones EHS, recreatie om de stad, nationale landschappen).

In dit verband zijn er gemeenten bekend die een voorloperfunctie vervullen; vanuit ELI en lenM zullen namen van dergelijke gemeenten bij de onderzoekers worden aangereikt;

Bij dit cluster is sprake van verwevenheid met andere clusters (Kunst en Ontspanning, Wegen en Water);

Vanuit structuurkenmerken wordt aandacht gevraagd voor krimpgemeenten (bijvoorbeeld Delfzijl) en groene randgemeenten die ook groenvoorziening voor centrumgemeenten bieden.

Voor groen geldt dat meeruitgaven ook juist extra inkomsten kunnen genereren: wanneer meer geïnvesteerd wordt in groen, worden de huizenprijzen dicht bij dit groen hoger en genereert dit dus extra OZB-inkomsten.

Bij de uitgaven zou een onderscheid gemaakt kunnen worden naar kosten voor aanleg/kwaliteitsverbetering van groen en onderhoud/beheer van groen.

Demografische verschillen en bevolkingsdichtheid (bevolkingssamenstelling, aandachtswijken, groei en krimp-effect stedelijke en plattelandsgebieden/regio's, etc). Een "€ per inwoner" zou dan gedifferentieerd moeten worden of afhankelijk van de situatie een een ander 'gewicht' krijgen, dan wel dat nieuwe structuurkenmerken/verdeelcriteria een rol moeten gaan spelen.

Verder zou misschien nog interessant zijn de verhouding privé groen vs. openbaar groen en 'groen in de wijk' vs. (goed toegankelijk) recreatiegroen in de omgeving/stadsrandzones

Kwantitatief

In grotere steden constateren we lagere uitgaven per inwoner aan groen. Maar door de toenemende bevolkingsdichtheid en het kleinere oppervlakte leidt dat niet tot tekorten. Het beeld ontstaat eerder dat kleinere gemeenten meer aan groen uitgeven dan dat men ontvangt. In dit cluster speelt wel het probleem dat er weinig op uniforme wijze wordt geboekt. Er is sprake van een elkaar (deels compenserend) patroon tussen de clusters groen en Kunst en Ontspanning.

B. Wegen en water

Bij de clusters Wegen, Water en riolering speelt het criterium slechte bodem. Enerzijds leidt slechte bodem evident tot meerkosten. Anderzijds kan de vraag gesteld worden of bij toekomstige investeringen er nog een compensatie moet worden geboden voor slechte bodem. Omdat dat kan worden gezien als een bonus voor ontwikkeling op plaatsen waar eigenlijk geen ontwikkeling zou moeten plaatsvinden.

Interessant om te bekijken waar het onderhoud voor bermen wordt geboekt (bij dit cluster of bij Groen). En ook is er een relatie tussen onderhoud wegen en onderhoud riolering. Daarover zijn echter duidelijke richtlijnen opgenomen in de Richtlijn kostentoerekening Rioolrecht van de VNG.

Aandachtspunt zijn ook de vergoedingen van gemeenten aan de waterschappen voor waterschapswegen.

De relatie met de beheerder van (recreatief) water bij mogelijke uitgavenverschillen in toeristische gemeenten (voorbeeld Sneek);

Ook wordt nagedacht over de vraag of parkeerbelasting gezien moet worden als algemeen dekkingsmiddel of (zoals tot op heden) als taakgerelateerde eigen inkomsten op de het cluster Wegen en Water.

Verder wordt gekeken naar de rol van bebouwingsdichtheid, centrumfuncties, het effect van historiciteit en meerkernigheid, verkeersveiligheid en zwerfvuil.

Kan toeristenbelasting worden gezien als een dekkingsmiddel voor het cluster "wegen en water"

Kwantitatief

Hoe groter de gemeente des te meer ze geld tekort komen op het ijkpunt. Vooral bij gemeenten met een matige bodemen bij groeigemeenten zien we een tekort.

C. Riolering

Belangrijke aspecten bij het kosten niveau vormen;

- Slechte bodem ;
- Achterstallig onderhoud rioolstelsel;
- Mate van kostendekkendheid rioolrecht in relatie tot de algemene middelen.
- Al dan niet gescheiden afvoerstelsels. Circa 25% van de gemeenten heeft een gescheiden rioolstelsel. Om te zijner tijd een discussie te kunnen voeren over de (extra) kosten van een gescheiden rioolstelsel en de eventuele honorering daarvan (mede in relatie tot lokale heffingen), dient hier in het onderzoek aandacht aan te worden besteed. Hiervoor zal in het vervolg in het kader van de steekproef extra aandacht zijn.

Kwantitatief

Vooraf bij gemeenten met slechte bodem zien we een groot verschil in de ijkpuntsscore en de feitelijke netto uitgaven. De feitelijke netto uitgaven blijven flink achter bij de ijkpuntsscore.

Wel zien we een belangrijke congruentie tussen Riolering en reiniging. Als we beide clusters samen nemen dan blijkt dat Kleine gemeenten en grote gemeenten totaal ongeveer gelijke kosten hebben. Terwijl als we de clusters afzonderlijk bezien kleine gemeenten lage kosten aan reiniging hebben per woonruimte en hoge aan riolering. En bij grotere gemeenten is het net andersom. Voorgesteld wordt dan ook deze clusters in het vervolg in onderling verband te blijven bezien.

D. Reiniging

- Mate van kostendekkendheid
- Kosten externe contracten afvalverwerking (storten of verbranden)
- Systeem van afvalinzameling (gescheiden of niet)
- Eigen reinigingsdienst of extern ingehuurd
- Krimp lijkt hier geen issue
- Samenwerkingsverbanden tussen gemeenten kan leiden tot meer efficiency

Verrekening van kosten tussen dit cluster en straatreiniging (onderdeel Wegen en Water);

Op voorhand lijken de kosten het verzamelen en verwerken van afval niet goed te splitsen bij de codering.

Waar dit wel helder is zal deze informatie worden meegenomen in het onderzoek (uitgaven/verschillenanalyse).

Kwantitatief

Uit het onderzoek tot nu blijkt dat in alle gemeenten gemiddeld niet alle lasten worden verdisconteerd in de lokale heffing.

De IV3 cijfers zijn in dit cluster overigens realistisch te noemen

Belangrijke oorzaak van de verschillen in de uitgaven ligt in de beleidsvrijheid die men heeft bij de kostentoe rekening voor het tarief van het reinigingsrecht of de afvalstoffenheffing.

Algemene Ondersteuning, bevolkingszaken, bestuursorganen.

Hieronder volgen een aantal aspecten die verschillen in kostenstructuur tussen gemeenten onderling kunnen verklaren.

A. Bevolkingszaken

Mogelijkheid van plaatsafhankelijke dienstverlening zou kunnen leiden tot hogere kosten voor gemeenten waar weinig "klanten" meer komen maar die toch een loket functie moeten aanhouden.

Een maximum tarief leidt ertoe dat de tarieven naar dat maximum toegroeien waardoor het kostenbewustzijn verwatert, aantal vestigingen burgerzaken bepaalt mede het kostenniveau.

Verschil in kosten tussen "Eigen ICT" situatie of ingekocht pakket.

Kwantitatief

Geconstateerd wordt dat voor alle gemeenten geldt dat de netto uitgaven substantieel hoger liggen dan de ijkpuntscore.

Veel wordt gedekt uit legesinkomsten. Het overgrote deel van de netto lasten heeft dan betrekking op overige taken, GBA en Burgerlijke stand. Vooral voor wat betreft de kosten voor verkiezingen moet gekeken worden naar een meerjarig beeld. Nadere hercoderingen en analyse is nog nodig.

B. Algemene Ondersteuning

- Kosten accountantscontrole worden hier geboekt (maar komt soms ook terug bij de rekenkamerfunctie)
- Dit wordt ook wel de Financiële toverfunctie genoemd.
- Rest posten worden vaak op 960 geboekt

Kwantitatief

Grote invloed van boekingsverschillen, nader onderzoek is nodig.

C. Bestuursorganen

- Afschaffen deelraden zou kunnen leiden tot efficiency verlies,
- Minder bestuurders levert wel een besparing op maar lijdt anderzijds ook tot meer wachtgeld uitkeringen.
- Reserve voor wachtgeld worden op deze functie geboekt.

Kwantitatief

Grootste deel van deze post bestaat uit vergoedingen voor Burgemeester, wethouders en raadsleden. Daarvoor bestaat weinig tot geen beleidsruimte voor gemeenten.

Geconstateerd wordt wel dat voor alle gemeenten geldt dat de netto uitgaven substantieel hoger liggen dan de ijkpuntscore.

In relatief veel gemeenten netto lasten aan wachtgeld gemiddeld enkele euro's per inwoner.

Het lijkt erop dat veel overhead kosten die hier geboekt zouden moeten worden worden geboekt bij algemene ondersteuning. Dit wordt nader onderzocht.

Van: [REDACTED]@net.HCC.nl]
Verzonden: donderdag 31 maart 2011 21:19
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Groen, wegen, water , riolering, reiniging
Bijlagen: wegenwater c.a.doc

2xa

Groen, wegen, water, riolering, reiniging

In het algemeen is er het aandachtspunt hoe de kwaliteit van de voorzieningen kan worden gerelateerd aan de kostenposten.

A. Groen

Uitgaven niveau is afhankelijk van het type gemeente.

Groen is een cluster waarop gemeenten veel beleidsvrijheid hebben. Tegen deze achtergrond verdient bij dit cluster ook het volume aandacht. Er lijkt vooralsnog geen relatie tussen rijkdom van een gemeente en de uitgave aan groen. Groen blijkt niet de sluitpost, die het in eerdere onderzoeken verondersteld werd te zijn. Ook "armlastige" gemeenten tonen soms aanzienlijk uitgaven aan groen. Uitzoekpunt

Bij dit cluster is er mogelijk een relatie met landelijk/provinciaal groenbeleid (verbindingszones EHS, recreatie om de stad, nationale landschappen). In dit verband zijn er gemeenten bekend die een voorloperfunctie vervullen; vanuit ELI en IenM zullen namen van dergelijke gemeenten bij de onderzoekers worden aangereikt;

Bij dit cluster is sprake van verwevenheid met andere clusters (Kunst en Ontspanning (groene sportvelden in "kleine" gemeenten tegenover overdekte accommodaties in "grote" gemeenten), Wegen en Water);

Onderzoek beziet ook krimpgemeenten (bijvoorbeeld Delfzijl) en groene randgemeenten die ook groenvoorziening voor centrumgemeenten bieden.

Bij de uitgaven is mogelijk onderscheid naar kosten voor aanleg/kwaliteitsverbetering van groen en onderhoud/beheer van groen. Demografische verschillen en bevolkingsdichtheid (bevolkingssamenstelling, aandachtswijken, groei en krimp-effect stedelijke en plattelandsgebieden/regio's, etc). Een "€ per inwoner" zou dan gedifferentieerd moeten worden of afhankelijk van de situatie een ander 'gewicht' krijgen, dan wel dat nieuwe structuurkenmerken/verdeelcriteria een rol moeten gaan spelen.

Verder zou misschien nog interessant zijn de verhouding privé groen vs. openbaar groen en 'groen in de wijk' vs. (goed toegankelijk) recreatiegroen in de omgeving/stadsrandzones

Kwantitatief

In grotere steden constateren we lagere uitgaven per inwoner aan groen. Maar door de toenemende bevolkingsdichtheid en het kleinere oppervlakte leidt dat niet tot tekorten. Het beeld ontstaat eerder dat kleinere gemeenten meer aan groen uitgeven dan dat men ontvangt. In dit cluster speelt wel het probleem dat er weinig op uniforme wijze wordt geboekt. Er is sprake van een elkaar (deels compenserend) patroon tussen de clusters groen en Kunst en Ontspanning.

B. Wegen en water

Bij de clusters Wegen, Water en riolering speelt het criterium slechte bodem. Enerzijds leidt slechte bodem evident tot meerkosten. Anderzijds kan de vraag gesteld worden of bij toekomstige uitbreidingen er nog een compensatie moet worden geboden voor slechte bodem. van de VNG.

De relatie met de beheerder van (recreatief) water bij mogelijke uitgavenverschillen in toeristische gemeenten (voorbeeld Sneek);

Moet parkeerbelasting gezien worden als algemeen dekkingsmiddel of (zoals tot op heden) als taakgerelateerde eigen inkomsten op de het cluster Wegen en Water.

Kan toeristenbelasting worden gezien als een dekkingsmiddel voor het cluster "wegen en water"

Kwantitatief

Hoe groter de gemeente des te meer ze geld tekort komen op het ijkpunt.

Vooral bij gemeenten met een matige bodem en bij groeigemeenten zien we een tekort. Dat laatste vraagt nadere analyse.

C. Riolering

Belangrijke aspecten bij het kosten niveau vormen;

- Slechte bodem ;
- Achterstallig onderhoud rioolstelsel;
- Mate van kostendekkendheid rioolrecht in relatie tot de algemene middelen.
- Al dan niet gescheiden afvoerstelsels. Circa 25% van de gemeenten heeft een gescheiden rioolstelsel. Om te zijner tijd een discussie te kunnen voeren over de (extra) kosten van een gescheiden rioolstelsel en de eventuele honorering daarvan (mede in relatie tot lokale heffingen), dient hier in het onderzoek aandacht aan te worden besteed. Hiervoor zal in het vervolg in het kader van de steekproef extra aandacht zijn.

Kwantitatief

Vooral bij gemeenten met slechte bodem zien we een groot verschil inde ijkpuntscore en de feitelijke netto uitgaven. De feitelijk netto uitgaven blijven flink achter bij de ijkpuntscore.

Wel zien we een belangrijke congruentie tussen Riolering en reiniging. Als we beide clusters samen nemen dan blijkt dat kleine gemeenten en grote gemeenten totaal ongeveer gelijke kosten hebben. Terwijl als we de clusters afzonderlijk bezien kleine gemeenten lage kosten aan reiniging hebben per woonruimte en hoge aan riolering. En bij grotere gemeenten is het net andersom.

Voorgesteld wordt dan ook deze clusters in het vervolg in onderling verband te blijven bezien.

D. Reiniging

- Mate van kostendekkendheid
- Systeem van afvalinzameling (gescheiden of niet)
- Eigen reinigingsdienst of extern ingehuurd
- Samenwerkingsverbanden tussen gemeenten kan leiden tot meer efficiency

Kwantitatief

Uit het onderzoek tot nu blijkt dat in alle gemeenten gemiddeld niet alle lasten worden verdisconteerd in de lokale heffing.

De IV3 cijfers zijn in dit cluster overigens realistisch te noemen

Belangrijke oorzaak van de verschillen in de uitgaven ligt in de beleidsvrijheid die men heeft bij de kostentoerekening voor het tarief van het reinigingsrecht of de afvalstoffenheffing.

Algemene Ondersteuning, bevolkingszaken, bestuursorganen.

A. Bevolkingszaken

Mogelijkheid van plaatsafhankelijke dienstverlening zou kunnen leiden tot hogere kosten voor gemeenten waar weinig "klanten" meer komen maar die toch een loket functie moeten aanhouden. Een maximum tarief leidt ertoe dat de tarieven naar dat maximum toegroeien waardoor het kostenbewustzijn verwatert, aantal vestigingen burgerzaken bepaalt mede het kostenniveau. Verschil in kosten tussen "Eigen ICT" situatie of ingekocht pakket.

Kwantitatief

Geconstateerd wordt dat voor alle gemeenten geldt dat de netto uitgaven substantieel hoger liggen dan de ijkpuntscore.

Veel wordt gedekt uit legesinkomsten. Het overgrote deel van de netto lasten heeft dan betrekking op overige taken, GBA en Burgerlijke stand. Vooral voor wat betreft de kosten voor verkiezingen moet gekeken worden naar een meerjarig beeld.

Nadere hercoderingen en analyse is nog nodig.

B. Algemene Ondersteuning

Kwantitatief

Grote invloed van boekingsverschillen, nader onderzoek is nodig.

C. Bestuursorganen

- Afschaffen deelraden zou kunnen leiden tot efficiency verlies,
- Minder bestuurders levert wel een besparing op maar lijdt anderzijds ook tot meer wachtgeld uitkeringen.
- Reserve voor wachtgeld worden op deze functie geboekt.

Kwantitatief

Grootste deel van deze post bestaat uit vergoedingen voor Burgemeester, wethouders en raadsleden. Daarvoor bestaat weinig tot geen beleidsruimte voor gemeenten.

Van:
Verzonden:
Aan:

[REDACTED]
vrijdag 24 mei 2013 16:06

[REDACTED] DGRW';

[REDACTED] - DGB; [REDACTED]

Onderwerp:

Herijking gemeentefonds

Beste allen,

Gisteren hebben we met elkaar van gedachten gewisseld over welke ontwikkelingen zouden moeten worden meegenomen bij de herijking van het gemeentefonds. Naar aanleiding van het overleg hebben we het volgende afgesproken:

- 1) Opmerkingen over het concepteindrapport kunnen tot uiterlijk dinsdag 28 mei worden aangeleverd. Het verzoek is om in het bijzonder te kijken naar de volgende onderdelen:
  - a. Definitie ontwikkeltaken (blz. 6); in elk geval is al opgemerkt dat het Rijk niet meer financieel bijdraagt ('worden' te vervangen door 'werden').
  - b. De relevantie van het onderscheid tussen lokale en bovenlokale ontwikkeltaken (blz. 7).
  - c. De relevantie van de behoefte (aan woningen, kantoren, bedrijfsterreinen): gaat nu en komende tijd veel meer om sanering dan om vernieuwing (blz 8).
  - d. Voor de rol van de gemeenten zijn de proceskosten relevant, niet de investeringen.

Uiteindelijk is het de vraag of een scheiding in ontwikkel- en beheerskosten gewenst is, en zo ja, op welke basis die het beste zou kunnen worden ingevuld (met welke objectieve en structurele gegevens).

- 2) Graag horen we of er iemand van WB en/of I&M wil aansluiten bij het nog in te plannen gesprek met Cebeon over het concepteindrapport.
- 3) Er zal een overleg worden ingepland over het gemeentefonds met betrekking tot de OZB.

Groet,

[REDACTED]
.....
Afdeling Ontwikkeling Bestuurlijke Organisatie
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | Toren Zuid, 28e etage

.....
E [REDACTED]@minbzk.nl

T [REDACTED]

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 20 juli 2011 17:20
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: Memo clusters Wegen en water, Riolering en Reiniging
Bijlagen: Memo clusters Wegen en water, Riolering en Reiniging.doc

Hoi [REDACTED]

Hierbij de concept-memo voor bovenstaande clusters.

De uitgaven bij Wegen en water liggen 5-10% hoger dan het ijkpunt, maar ik kan uit de voortgangsrapportages niet opmaken om hoeveel geld het exact gaat. Vandaar nog als PM opgenomen in de tekst.

Ik heb ook alvast een passage opgenomen voor de nota aan Donner/Weekers. Mogelijk moet deze nog aangepast worden naar aanleiding van de begie morgen.

groet, [REDACTED]

Memo clusters Wegen en water, Riolering en Reiniging

1. Maatschappelijke opgave

Voor het cluster Wegen en water zijn de wettelijke verplichtingen vastgelegd in de Gemeentewet en de Wegenverkeerswet. De aanleg en het onderhoud van wegen is een basisvoorziening. De netto uitgaven in dit cluster worden daarnaast beïnvloed door de veranderende maatschappelijke opvattingen over verkeersveiligheid; de 'maatschappelijke levensduur' van wegen is soms korter dan de technische levensduur).

Voor de cluster Riolering en Reiniging gelden wettelijke verplichtingen op grond van de Wet gemeentelijke watertaken en de Wet milieubeheer. Aandachtspunt is de nieuwe eisen die de afgelopen jaren zijn gesteld ten aanzien van rioleringsstelsel en afvalscheiding. Verwachte ontwikkelingen voor de toekomst zijn de verdere invoering van gescheiden rioolstelsels en een toenemende vervangingsbehoefte van verouderde rioolstelsels.

2. Omvang

De feitelijke netto lasten van gemeenten op het cluster Wegen en water liggen **€ pm miljoen** boven het ijkpunt (€ 2,2 miljard).

De lasten bij de clusters Riolering en Reiniging worden gedekt uit de lokale heffingen, maar niet bij alle gemeenten is er sprake van kostendeckende heffingen (BTW-component wordt niet (geheel) doorberekend, kwijtschelding, incidentele kosten, OZB als dekkingsmiddel). Er is sprake van een langdurige trend van toenemende bruto-lasten. Het ijkpunt voor zowel Riolering als Reiniging is negatief. Dit heeft te maken met de uitname in verband met de voeding van het BTW-compensatiefonds destijds.

3. Verdeling

Er is bij het cluster Wegen en water sprake van een scheefheid in de verdeling tussen kleinere dunbebouwde gemeenten (netto lastenniveau gemiddeld onder het ijkpunt) en grotere dichtbebouwde gemeenten (netto lastenniveau duidelijk boven het ijkpunt). Met betrekking tot bodemgesteldheid is er geen noemenswaardige scheefheid in de verdeling, wel zijn de netto lasten van gemeenten hoger dan het ijkpunt. Ook krimp gemeenten geven meer uit dan het ijkpunt. Tot slot lijken de inkomsten uit parkeren bij een beperkt aantal zeer toeristische gemeenten het karakter van een algemeen dekkingsmiddel te krijgen.

Bij het cluster Riolering zijn de bruto-uitgaven van grotere dichterbebouwde gemeenten duidelijk lager dan die van kleinere, minder dichtbebouwde gemeenten. Voor het cluster Reiniging geldt dat de bruto-uitgaven van grotere dichterbebouwde gemeenten duidelijk hoger zijn dan die van kleinere, minder dichtbebouwde gemeenten. Door de clusters Riolering en Reiniging in samenhang te bezien vallen deze scheefheden tegen elkaar weg. Wel is er aanleiding om de factor bodemgesteldheid in het huidige ijkpunt aan te passen, met name voor gemeenten met een zeer slechte bodemgesteldheid (slappe bodem).

4. Relatie(s) met andere clusters

Het cluster Wegen en water kent een samenhang met (onderdelen van verschillende) andere clusters: Openbare orde en veiligheid (toezicht openbare ruimte), Groen (onderhoud openbare ruimte zoals onderhoud bermen e.d.), OEM (openbaar vervoer en toegerekende rentelasten), Reiniging (gemeenten mogen een deel van de kosten van straatreiniging toedelen aan afvalinzameling), Riolering (gecombineerd onderhoud aan wegen en riolen) en VHROSV/grondexploitatie (grootschalige herstructureringen/gebiedsontwikkeling). In het laatste geval gaat het vooral om grotere gemeenten en is er sprake van ontwikkeltaken (splitsing aard projectlasten vraagt volgens de onderzoekers om nadere verdieping in de tweede fase).

De clusters Riolering en Reiniging kennen een samenhang met (onderdelen van) de volgende clusters: Werk en inkomen (minimabeleid in verband met kwijtschelding), Wegen en water (gemeenten mogen een deel van de kosten van straatreiniging toedelen aan afvalinzameling/riolering), Algemene ondersteuning (apparaatslasten en inningskosten), OZB (dekkingsmiddel voor riolering/reiniging voor sommige gemeenten). Bij het cluster Riolering is er daarnaast een relatie met de grondexploitatie (eerste aanleg riolering in nieuwe gebieden).

Bovengenoemde samenhang is echter zodanig dat een gewijzigde clusterindeling niet voor de hand ligt bij Wegen en water, Riolering en Reiniging.

5. Relatie(s) met andere geldstromen

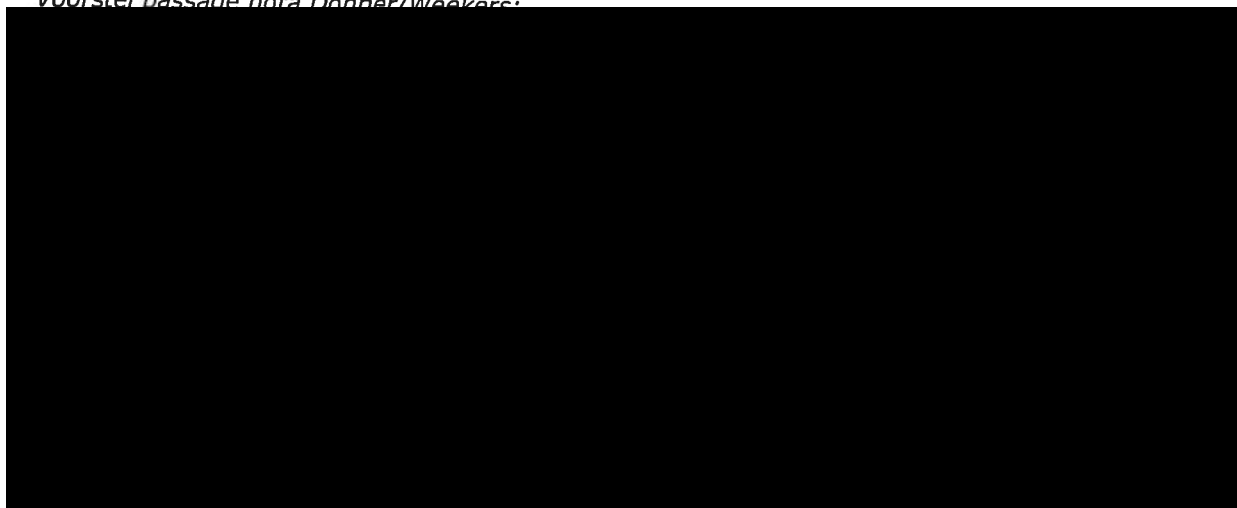
Bij het cluster Wegen en water is er een relatie met de tijdelijke decentralisatie-uitkeringen zoals Spoorse doorsnijdingen (€ 35 miljoen) en ISV (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing; tot 2014) en met de structurele decentralisatie-uitkering Wet uitkering wegen van € 16 miljoen.

De clusters Riolering en Reiniging hebben geen relatie met andere geldstromen. Wel ontvangt een aantal gemeenten tijdelijk middelen uit de verfijning riolering in verband met kapitaallasten uit het verleden.

6. Krachtenveld

Geen bijzonderheden voor de clusters Wegen en water, Riolering en Reiniging.

Voorstel passage nota Donner/Woekers:

b

Van: [redacted] & [redacted] [redacted]@me.com]
Verzonden: vrijdag 7 juni 2013 21:22
Aan: [redacted]
Onderwerp: Rapport fysiek

Rapport fysiek

1. Hoeveel dagen zijn totaal (dus inclusief eerdere fase) besteed aan bestemmingsplanonderzoek en inrichtingen.
2. Opvallend is dat deze nieuwe ronde weinig resultaat heeft opgeleverd. Bestemmingsplan gaan we monitoren op uitgaven. Inrichtingen is half werk en er hangt ook nog los eindje dat de relatieve capaciteitsindex wel moet sporen met uitgangspunt fondsbeheerder voor maatstaven. Daar kunnen ze nu toch wel antwoord opgeven. Nu blijkbaar nog geld gaan uitgeven voor gemeentelijke inrichtingen. Kortom nog steeds niet af.....afmaken kost vast geld.

2. Fysiek. Onderscheid beheer en ontwikkel ken ik. Wat mij verbaasd is dat Bzk blijkbaar

3xb 3. Mijn beeld op basis van het rapport is

gaat

OPDRACHTGEVER.

4. Eigenlijk komt er niks zinnigs uit onderscheid beheer en ontwikkeltaken. Zijdelings roepen ze iets over ABF rapport als goede basis, maar dan gaan ze weer verder met hun verhaal.

5. Voordat we verdergaan zou wat mij betreft helder moeten zijn of beheertaken wel afgesplitst kunnen worden. Zo nee, dan meteen stoppen. Zo ja, dan vervolgslog beantwoorden of we met prognoses ontwikkeltaken kunnen inschatten. Praten met gemeenten levert niks op blijkt uit dit verhaal. Dus ander spoor bewandelen of stoppen.

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 20 juni 2012 15:24
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Verslag Cebeon cluster fysiek

Hoi,

Goed gesprek gehad met de cebeonnen. Volgende afspraken gemaakt:

- a.) • I&M levert een lijst aan van de gemeentelijke inrichtingen uitgesplitst naar zwaarteklasse. Deze lijst moet begin september gereed zijn. I&M heeft ook aan [REDACTED] aangegeven dat zij deze lijst willen maken. Cebeon kan daar vervolgens bedragen aanhangen die nodig zijn om overzicht kosten te krijgen en kan er maatstaven van maken.
- I&M levert lijst welke zwaarteklasse inrichtingen overgaan van provincies naar gemeenten.
- a.) • [REDACTED] vraagt bij [REDACTED] na of wij de laatste gegevens kunnen krijgen van de provincies.
- [REDACTED] heeft morgen overleg met I&M om deze lijn verder te verkennen. Hij koppelt morgen terug.
- Gegevens voor bestemmingsplannen hebben nog een actualisatieslag nodig (paar dagen werk). In het onderzochte jaar is er een inhaalslag aan actualisering van bestemmingsplannen geweest. Daarvoor moet gecorrigeerd worden. Afsproken om niets te gaan doen met regiofactor (geconstateerd is dat kleine gemeenten een schaalnadeel hebben bij opstellen bestemmingsplannen. Je kunt ervoor kiezen om dat schaalnadeel niet te honoreren. We hebben gekozen om schaalnadeel wel te honoreren omdat gemeenten op dit vlak niet samenwerken).
- Grondexploitatie. Dit onderdeel gaat definitief uit de OEM naar fysiek. Bedrag wordt nul (was -23) vanwege crisis etc. Wel gekozen om het in cluster fysiek te zetten om signaal te geven dat we als Rijk verwachten dat winsten ook terugworden gesluisd naar fysiek.
- Beeld van ontwikkeltaak getoetst bij Cebeon. Dat leidt tot gelijkloidend beeld (gaat om inbreiding, uitbreiding, transformatie, krimp en regio en verkeer en vervoer). Zij delen ook beeld dat je opgave niet uit boeken gemeenten kunnen halen. Moet iets op basis van trends worden en globaal zijn. Ter plekke bedacht dat aanpak MZ (we maken cluster gereed voor nieuwe ontwikkelingen) ook geschikt zou kunnen zijn voor fysiek.
- a.) • [REDACTED] denkt daarover na. [REDACTED] ook en hij denkt ook na over haalbaarheid van het beantwoorden van deze vraag voor december. Volgende week woensdag vervolgspraak in Utrecht om 12.30 uur. Was het enige moment. Het zou handig zijn als [REDACTED] of [REDACTED] meeging, maar dat past waarschijnlijk niet in jullie agenda's.
- a.) • Verstandig om denklijn ook bij [REDACTED] te toetsen. Als we VNG niet meekrijgen is dit kansloos. Ik wil beeld ook nog toetsen bij I&M en WBI.
- Tenslotte de geldvraag. Deel pas in tweede fase. Deel niet. Moet duidelijk worden als we plan van aanpak tweede fase hebben. Ik wil woensdag afspreken dat zij plan van aanpak tweede fase gaan opstellen.
- Ik denk dat we stappen hebben gemaakt in de oplossing van het cluster fysiek en dat we eruit gaan komen.
- a.) • [REDACTED] als jij nog aanvullingen hebt stuur die dan nog even rond.

Groet [REDACTED]